

tipor a nagy tülekedés, ügyesen, ötletesen ábrázolt alakok, de nem meggyőzők és magukkal ragadók. A könyv mindvégig érdekes és szórakoztató; mélyebb hatást azonban csak egyetlen fejezete ér el, ahol az úgazdagok autójától összegázolt Regonta kutyának, a plébános úr hú bajtársának, szomorú-furesa temetését kapjuk.

A mai élettől és a mai emberektől messze kerülünk Curwood regényében. Curwood, mint Jack London, az amerikai újromantika képviselője; mozira emlékeztető kalandokat, harcokat, meneküléseket és üldözéseket ír le, egyszerű kis szerelmi történetet sző a küzdelmek köré és ha jellemeket akar bemutatni, az állatok vagy félig állat emberek felé fordul. Az ösztönélet glorifikálása ennek az iránynak legérdekesebb vonása: minden jószág, gyengédség, nemes érzelem egyesül egy-egy kutyahős lelkében, primitív indulatok, homályos törekvések, a jóindulat önkéntelen, dadogó megnyilvánulásai tesznek rokonszenvéssé egy vad, embervoltából kivetkőzött alakot, mint Bram, a farkasember.

A fordítók általában jól megfeleltek feladatuknak, Harsányi Zsolt azonban bátran elhagyhatta volna Vautel-fordításához írt, gyengén sikerült előszavát „a kurzus francia esirkefogóiról”. Meg kell említenünk, hogy a Balzac-kötetben, úgy a magyarnyelvű szövegben, mint az idegen idézetekben valósággal hemzsegnék a sajtóhibák. Balzac összes műveinek kiadása nagyobb gondal is történhetnék. *Halász Gábor.*

En, az asszony. Ez a kissé szenvedő cím orgonavirágszínű borítékra ragasztott zöld-arany etiketten olvasható, *Szilágyi Simon* Erzsébet verseskönyvének homlokán. A belső címlap előtt a szerző arcképe, igen színpadias pózban. Majd a kiadó előszava következik, ki úgy véli, hogy e kötet írója „igen nagy értékeket sejtet”. Ezután maga a szerző ajánlja verseit, „lelkének tavaszi sikolyát”, Rákosi Jenőnek, ki „megérti azt... milyen vergődő gyötrelem és felzendülő öröm az, ha egy Asszonyember költőnek születik...” A következő lapon újabb ajánlás: „A szépségeket, a lelkemet: magamat, annak ajánlom: aki jönni fog.” S ennyi beharangozás

után végül maguk a versek következnek: hat ciklusban negyven költemény.

Ezek az ügyefogyottságukat nagyhangú „merészségek”-kel leplezgető zsengek bizony alig igazolják a sok ajánlgatást. Szilágyi Simon Erzsébet egyelőre csak keresi önmagát, jobbára egészen téves utakon. Úgy gondolja, a meghallgatásnak az a feltétele, hogy minél hangosabban beszéljünk. Allandóan fortisszimókat használ, s ezért körülbelül ráhibáz az igazságra, mikor „hangos semmiktől frázisos sok mondás”-ról beszél. Fegyelmezést nem ismer s nem is tűr, néha még a jó ízlését sem. Egy őszinte pillanatában — a kómiikumnak nem minden árnyalata nélkül — maga is azt kérdezi: „ennyi tüzet mikor nyeltem?”

Az érzésben igen is testies, de művészi megnyilatkozásban annál testetlenebb áradozások közt akad egy-két „témás” vers is. Ezek meg többnyire naiv ötletek. Ilyen pl. az *Nyireur*. Két márványszobrocskáról van benne szó, mik a tükör párkányán vágyakoznak egymásra. A szobalány letöri a női szobor fejét. S „ahogy letört, a másik oldalon patant valami élesen... A szív helyén egy rés támadt a fehér márványlegényen”. Meghatódás helyett itt bizony inkább csak a szerzőnek egy közbevetett sorára gondolunk: „borzasztó! mily ügyetlen is a cseléd!”

Az idézett sorok jól megmutatják a szerzőnek a kifejezésben való tehetetlenségét is, mellyel álgozólhatni könyve minden lapján találkozhatni. „Hajamat sarkamig göndörbe öntni”; „én asszonyi fejem velem hajlik, velem”, stb. (Furesa meghajlás is volna az olyan, melyben a fej nem vesz részt!)

Pedig a kifejezés szabadságában még a ritmusból sem gátoltatja magát: legtöbbször merő prózát szabadl rövidebb-hosszabb sorokra. A rímet is ugyancsak szabadelvéen értelmezi: élesen — legényen (a fenti idézetben); vágy — láz; lelkem — felett: nála mindezek rímshamba mennek.

Alig egy-két olyan sora akad, mely bizonyos művészi érzékre vall. Ilyen pl. az *Óh, fonjatok körül* című vers néhány szakasz-kezdő sora: „Pacsirta, ki fenn szállsz, add ide a szárnyad”... „Jegenye, ki fenn állsz, add ide a gögöd”. S bizonyos művészi kihangzása van a *Téli délelőtt az ablaknál* című rövid versecskének is.

Ezek talán már a fegyelmeződés és tisztulás jelei? Bajos megjósolni. Meglehet, hogy újabb jelentkezése majd valóban többet nyújt azokból az „értékek“-ből, melyeket ez a bemutatkozás inkább csak a füzet kiadójával „sejtet“, semmint őszinte kritikával.

Rédey Tivadar.

Bognár Cecil: Tanulmányok a gyermeki lélekről. A „gyermek század“-ban ezek a tanulmányok feltétlenül érdekelni fogják azokat, kiknek az emberpalánta növekedése a szívéükön fekszik. Bognár Cecil kis könyve (a berlini Voggenreiter-cég kiadása) igen ügyesen és közérthetően foglalja össze azokat a kérdéseket és eredményeket, melyeket a pedagógiai szaktudomány felvetett és kidolgozott. Kész gyakorlati tanácsokat ad és nem teóriákat, hiszen könyve elsősorban a szülőkhöz szól. Természetes, hogy célja nem elméleti,

nem is foglalkozik a gyermeki lélek minden egyes funkciójával; józan eklekticizmussal ki tudja emelni különféle irányok leglényegesebb és már a gyakorlat által is igazolt mondanivalóját s igyekszik megtartani azt a középutat, mely a gyakorlati kivitel és a nevelői eredményesség szempontjából a teóriák fölé való emelkedés által nyílik meg előtte és az olvasó előtt is. Mindig szükség van ilyen, a nagyobb közönségnek szánt könyvekre, mert ezek azok, melyek az elméleti szaktudomány eredményeinek a gyakorlatba való átvitelét elősegítik. Éppen ezért szükségesnek tartjuk annak a megemléítését, hogy nem ártott volna, ha a szerző konkrét és könnyen átérthető példákkal és jellemző esetekkel illusztrálta volna könyve egyébként igen világosan megstilizált mondanivalóját. Hasznos útmutatásai ezzel csak nyertek volna súlyban és szuggesztív erőben.

K. D.